

2. Комиссарова Н. В. Формирование профессионально-коммуникативной компетентности будущих переводчиков: дисс. на соиск. уч. степ. канд. пед. наук / Н. В. Комиссарова. – Челябинск, 2003. – 179 с.
3. Королькова С. А. Текстологическая модель обучения письменному переводу студентов языковых вузов (на материале французского языка): дис. на соиск. уч. степ. канд. пед. наук / С. А. Королькова. – Волгоград, 2006. – 198 с.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ УЧНІВ ДИЗАЙНУ

Курінная Т. П.

*викладач кафедри технологічної і професійної освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

м. Одеса, Україна

Штайнер Т. В.

магістрант

*Кіровоградського інституту
ПВНЗ «Університет сучасних знань»
м. Кропивницький, Україна*

Сучасні тенденції розвитку суспільства у світі, економічні показники, соціально-політичні системи, моделі культури, процеси, що відбуваються в науці, освіті постійно піддаються ретельному аналізу. Основна його мета – спрогнозувати загальні напрями, тенденції, скоректувати деякі питання в тій або іншій області освіти. Порівняльним аналізом освіти, що відбувається в системі, займається така галузь наукового знання, як порівняльна педагогіка.

На основі деяких висновків порівняльної педагогіки можна представити картину перспективи розвитку освіти, базуватися на позитивному досвіді, враховувати негативні моменти у вітчизняній і зарубіжній педагогіці, шукати оптимальні рішення окремих напрямів повчальної діяльності, у тому числі художньою, графічною і інших видів діяльності учнів.

Особливий інтерес до освітнього середовища викликає досвід країн Західної Європи, Північної Америки і Японії в період становлення високотехнологічного постіндустріального суспільства. При цьому теоретичний аналіз цього досвіду не ставить перед собою мету – навести приклади штучних «універсальних» конструкцій учбово-виховного процесу. Він спрямований на пошук найбільш вдалій моделі побудови освіти, пов'язаної з дизайном або близьких до цього учбових дисциплін. З цією метою ми вивчали матеріали педагогічної періодики, праці педагогів, соціологів, культурологів, знайомилися з документами ЮНЕСКО.

Розпочнемо з того, що прогрес в системі освіти безпосередньо пов'язаний з потребами сучасного науково-економічного потенціалу країни, де б вона не знаходилася. Причому, використання мікроелектроніки, робототехніки, біотехнології, усе більш досконалих в роботі комп'ютерних технологій міняють характер життєдіяльності людини. При цьому інформація ставати ключовим ресурсом.

Суть процесів, що відбуваються, виражена, на думку одного з сучасних лідерів-теоретиків дизайну С. Манцини (Італія), фразою: «Менше матерії, менше енергії, більше інформації» [5, с. 64]. Потік інформації настільки великий, що величезного значення набуває її візуалізація, що породжує нову візуальну культуру, яка вимагає модернізації процесів обробки інформації, розробки програмного забезпечення, середовища мультимедіа і віртуальна реальність. Однією з ознак інформаційного суспільства стала глобальна мережа Інтернет.

Постійне збільшення кількості що навчаються у вищих навчальних закладах є тенденцією сучасної освіти у всьому світі. У США (за останні 20 років) кількість тих, що закінчили ВНЗ збільшилося на 75%, у Франції на 90%, в Японії на 115%. Характерна ця тенденція також і для України. Постійне підвищення кваліфікації фахівців спричиняє за собою зміни в усіх системах життя суспільства – в соціумі, економіці, виробництві, науці та ін.

Таким чином, науково-технічний прогрес рухається не кількістю працівників, а якістю, їх професійної підготовки і загальноосвітніх знань. У цих умовах виникає необхідність корекції системи освіти, насичення її новими учбовими дисциплінами.

У нашу епоху, коли від суб'єктивного чинника, від волі і свідомості людей залежить втілення в життя об'єктивних соціальних закономірностей, в новому світі видаються критерії громадського прогресу. Вирішальним тепер являється, передусім, не певна сума економічних показників, при усій їх безумовній важливості, а то, чи створені умови, що дають людині можливість якнайповніше розкрити свої кращі інтелектуальні і моральні якості, свої творчі здібності, що сприяють самореалізації особи. В зв'язку з цим істотно зросла значущість освіти. Звідси збільшується соціальний попит на безперервну освіту, і ця проблема викликає все більший громадський інтерес [1, с. 20].

Підвищення ролі суб'єктивного чинника громадського життя надає першорядну вагу формуванню позитивних людських якостей, наприклад, цілеспрямованого формування гуманістичної свідомості індивіда, групи і, нарешті, усього людства. Мається на увазі, таким чином, створення системи глобальної педагогічної терапії [3, с. 30].

Виявлені загальні тенденції в розвитку освіти у всьому світі. Найголовнішим з них є неухильне зростання значущості освіти у світовій спільноті, підвищення попиту на інтелектуальну підготовку тих, що навчаються. Ріст попиту на безперервну освіту, модернізацію змісту і методів навчання. Пріоритетним завданням оновлення змісту освіти стає його гуманізація. Все більшого значення набувають інтеграційні дисципліни, що знаходяться на стику знань і дозволяють тому, що навчається якнайповніше підготуватися до подальшої інтелектуальної і практичної учбової діяльності, майбутньої професії. Дизайн, як учбова дисципліна, завойовує нові позиції у світовому освітньому просторі. Проте і у світовій і у вітчизняній практиці навчання дизайну існують недоліки, що виражаються у відсутності чіткої структури, бази учбового процесу, в змісті і організації навчання дизайну школярів. Так, зарубіжний досвід (розглянутий нами на прикладі Німеччини, Італії, Іспанії, Англії, Ірландії, Франції, Японії, США), відрізняється частенько діаметрально протилежним підходом до трактування учбового курсу і засобів його викладання. Дослідженням в області сучасної дизайн – навчання освіти присвячені праці Дж. Брунера, Ф. Буркхардта, Ф. Г. Кумбса, Дж. Макферсона, Е. Манцини, В. Миттера, Е. Соттсасса, П. Фоссати та ін.

Вітчизняний досвід дизайн-освіти більше академічний, але часто розрізнений, розмитий у рамках загальнонавчального процесу або вузконаправлен в додатковому навчанні. Дослідженнями питань дизайну і технічної естетики стосовно педагогіки і методики їх навчання займалися А. А. Белов, А. С. Близнюк, С. Т. Волкотруб, Н. А. Дмитрєєва, Б. Т. Ліхачов, Г. Н. Понтелеєва, І. А. Спичак, А. Г. Устинов, Л. М. Холмянський, А. С. Щипанов та ін.

Цікавий досвід, що стосується безпосередньо шкільного навчання дизайну частково описаний в дисертаційних дослідженнях С. І. Гудилиной, А. Х. Дроздецького, Ю. Ф. Катхановой, Н. О. Постникова, а також в роботах Л. П. Малиновской, Г. П. Калининой та ін.

У перерахованих роботах проблема вирішувалася, в основному, на прикладі двох-чотирьох річного навчання, інтегровані з такими дисциплінами, як технічна графіка (креслення), образотворче мистецтво, трудове навчання (технологія), впроваджуючись в практику шкільної освіти в якості окремого заняття, блоків, уроків і елементів дизайнерської діяльності. Визначені основні напрями викладання дизайну в Україні, детально проаналізовані існуючі програми. Деякі включають окремі області, розділи дизайну.

Інші вплітають дизайн-діяльність в канву предметів образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва або технічної і комп'ютерної графіки. До них відносяться: «Технічна графіка і основи дизайну» 9-10 класів Ю. Ф. Катхановой (1990 р.), елементи дизайну в програмі «Образотворче мистецтво. Основи народного і декоративно-прикладного мистецтва» для класів з поглибленим вивченням предметів художньо-естетичного циклу (5-8 класів) складена під керівництвом Т. Я. Шпикаловой (2001 р.), програма «Образотворче мистецтво. Основи архітектурної композиції і дизайну» 5-9 класів С. А. Поліщук (2001 р.), курс «Основи дизайну» 10-11 клас – автори А. С. Близнюк і В. В. Сидоренко (2002 р.) у збірці програм «Експеримент: новий зміст загального в освіті: Зразкові програми середньої (повного) загальної освіти» В. С. Кузина, елементи дизайну в програмі «Образотворче мистецтво і художня праця», розроблених під керівництвом Б. Н. Неменского (2002 р.) та ін. Проаналізовані також і авторські програми. Наприклад, програми Л. П. Малиновской по образотворчому мистецтву з елементами дизайн-діяльності для учнів 5-6 класів, авторська програма Е. В. Ладигина «Основи дизайну» 5-11 класів. «Експеримент: новий зміст загального в освіті: Зразкові програми середньої (повного) загальної освіти» В. С. Кузина, елементи дизайну в програмі «Образотворче мистецтво і художня праця», розроблених під керівництвом Б. Н. Неменского (2002 р.) та ін. Проаналізовані також і авторські програми. Наприклад, програми Л. П. Малиновской по образотворчому мистецтву з елементами дизайн-діяльності для учнів 5-6 класів, авторська програма Е. В. Ладигина «Основи дизайну» 5-11 класів [4].

Досі не склалася єдина канва дизайн-навчання. Недостатньо розроблені питання змісту і організації навчання школярів дизайну, яке необхідне в навчанні навчальних закладах.

Література:

1. Кантор К.М. К проблеме общественной природы дизайна // Вопросы технической эстетики. Вып. 2. М., 1970. – С. 18-80.
2. Катханова Ю. Ф. Техническая графика и основы дизайна. Программы средней общеобразовательной школы (8-9 классы) М.: Просвещение, 1990. – 14 с.
3. Ковешников А.И. Теория и методика изучения основ дизайна в процессе профессиональной подготовки учителя изобразительного искусства: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук. М., 1992. – 30 с.
4. Ладыгин Е. В. Развитие творческих способностей учащихся в интегративном деятельностном поле курса «Основы дизайна»: Автореф. дис. канд. пед. наук. – М.: МПГУ, 2000. 16 с.
5. Manzini E. Virtual objects // Ottagono. 1998. № 91. – P. 64 – 71.